

DIGI- JA
VÄESTÖTIETO-
VIRASTO

Taisto-harjoitus 2022

Ohje harjoitukseen valmistautuvalle
organisaatiolle

14.11.2022

14.11.2022

Sisällysluettelo

1	Taisto-harjoitus 2022	3
1.1	Yleistä	3
1.2	Tavoitteet	3
2	Harjoitukseen valmistautuminen	3
2.1	Yhteyshenkilö	3
2.2	Harjoitustiimin jäsenet	4
2.3	Harjoitusalueen käyttäjät	5
2.3.1	Näyttövastaava	5
2.3.2	Viranomaisilmoituksia tekevä henkilö	5
2.3.3	Viestintävastaava	6
2.3.4	Käyttäjätunnusten aktivointi ennen harjoituspäivää	6
2.4	Harjoitustiimin yhteinen valmistautuminen	6
2.5	Viestintä harjoituksesta	7
3	Harjoituspäivä	7
3.1	Harjoituspäivän kulku	8
3.2	Harjoituspäiväkirjan hyödyntäminen	9
3.3	Yhteydenpito harjoituspäivänä	9
4	Harjoituksen päätyttyä	9
4.1	Jatkotoimenpiteet	10

14.11.2022

1 Taisto-harjoitus 2022

Kiitos, että olette ilmoittautuneet mukaan Taisto-harjoitukseen! Tämä ohje auttaa teitä valmistautumaan harjoituspäivään.

1.1 Yleistä

Taisto on tietosuoja- ja tietoturvaloukkauksia simuloiva valtakunnallinen harjoitus, jossa häiriö- ja poikkeamatilanteissa toimimista harjoitellaan kuvitteellisten häiriötilanteiden kautta. Harjoituspäivänä pääsette mukaan valmiiseen harjoitukseen, jonka taustatarina, tapahtumat ja tehtävät välitetään teille harjoituslupakirjan kautta.

Taisto-harjoituksessa jokainen organisaatio harjoittelee itseään varten. Harjoitus tarjoaa turvallisen tavan testata ja kehittää omia digiturvan toimintamalleja – aiemmasta harjoituskokemuksesta riippumatta. Taisto-harjoituksessa huomioimme ajankohtaiset digiuhat, ja tänä vuonna häiriötilanteiden hallintaa, johtamista ja viestintää harjoitellaan organisaation ulkopuolisten uhkien kautta. Harjoituspäivän aikana keräätte havaintoja ja oppeja omaan käyttöönne, eikä tietojanne jaeta muille.

Taisto-harjoituksen ilmoittautumisohjeet ja materiaalit ovat vapaasti saatavilla osoitteesta dvv.fi/taisto. Harjoitukseen liittyvät yhteydenotot pyydämme sähköpostilla taisto@dvv.fi. Harjoituksen johtajana toimii Digi- ja väestötietoviraston erityisasiantuntija Hanna Heikkinen.

1.2 Tavoitteet

Taisto-harjoituksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat:

- kehittää digitaalisen turvallisuuden häiriötilanteiden hallintaa, johtamista ja viestintää
- kehittää toiminnan jatkuvuuteen ja varautumiseen liittyviä toimintamalleja, prosesseja ja ohjeita
- kehittää henkilötietojen tietoturvaloukkauksissa tarvittavia prosesseja, kuten kykyä arvioida syntyneitä riskejä sekä tehdä tarvittavat ilmoitukset viranomaisille, sidosryhmille ja rekisteröidyille.

Lisäksi suosittelimme asettamaan omia organisaatiokohtaisia tavoitteita harjoitukselle.

2 Harjoitukseen valmistautuminen

Taisto-harjoitukseen ilmoittautuessanne olette valinneet harjoituspäivän ja harjoituksen keston sekä nimenneet yhteyshenkilön ja harjoitustiimin jäsenet. Harjoituspäivänä voitte toteuttaa Taisto-harjoituksen haluamallanne tavalla joko toimitiloissanne, etänä tai hybridinä.

2.1 Yhteyshenkilö

Yhteyshenkilönne on ilmoittanut organisaationne mukaan Taisto-harjoitukseen.

14.11.2022

Taisto-harjoituksessa yhteyshenkilön keskeisiä tehtävät ovat:

- harjoitustiimin kokoaminen
- harjoitukseen ilmoittautuminen
 - ilmoittautumistietojen päivittäminen (tarvittaessa)
- harjoituksen käytännönjärjestelyt
 - kokousteraan varaaminen tai virtuaalokokouksen luominen harjoituspäiväksi
 - harjoitukseen valmistautuminen yhdessä harjoitustiimin kanssa (ks. kohta 2.4)
 - harjoituksen käynnistäminen ja päättäminen harjoituspäivänä
 - harjoituksen jälkeinen läpikäynti yhdessä harjoitustiimin kanssa.

Toimitamme yhteyshenkilölle ohjeita harjoitustiiminne valmistautumisen tueksi. Yhteyshenkilönne tehtävänä on jakaa tarvittavat tiedot eteenpäin ja varmistaa, että kaikki harjoitustiimin jäsenet ovat tietoisia harjoituspäivän kulusta, käytettävistä viestintävälineistä sekä omasta roolistaan harjoituksessa. Lisäksi yhteyshenkilön tulee varmistaa, että ilmoittautumislomakkeella ilmoitetut harjoitusalueen käyttäjät pääsevät kirjautumaan harjoitusalueelle.

Suosittellemme, että yhteyshenkilönne varaa noin 2 htp:tä työaikaansa Taisto-harjoituksen valmisteluihin ja läpivientiin organisaatiossa.

2.2 Harjoitustiimin jäsenet

Yhteyshenkilönne kokoaa organisaationne harjoitustiimin. Taisto-harjoituksissa harjoitustiimien keskimääräinen koko on ollut 9 henkilöä, mutta jokainen organisaatio osallistuu harjoitukseen omien tarpeidensa ja resurssiansa mukaan.

Suosittellemme, että otatte harjoitustiimiinne henkilöitä, joiden toimenkuvaan sisältyy vastuuta häiriö- ja poikkeamatilanteiden hallinnassa ja jatkuvuuden turvaamisessa, esimerkiksi:

- johdon edustaja(t)
- tietoturvallisuuden vastuhenkilö(t),
- tietosuojavastaava(t),
- ICT-asiantuntija(t),
- viestinnän asiantuntija(t).

Organisaationne jatkuvuuden ja varautumisen suunnitelmien sekä henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin liittyvien ohjeiden läpikäynti auttaa harjoitustiiminne muodostamisessa. Suosittelemme, että yhdellä harjoitustiimin jäsenellä on vain yksi rooli harjoituksessa.

Harjoitustiimiä muodostaessanne voitte miettiä myös seuraavia seikkoja jonkin organisaationne kannalta kriittisen toiminnon tai palvelun osalta:

- Ketkä ovat ne henkilöt, joita tarvitsette tietoturva- ja tietosuojaloukkaustilanteiden selvittämiseen?
- Ketkä ovat ne henkilöt, joita tarvitsette häiriö- ja poikkeamatilanteiden selvittämiseen?

14.11.2022

- Kuka tekee päätökset häiriö- ja poikkeamatilanteen selvittämisestä, johtamisesta ja hallinnasta?
- Kuka päättää, mistä viestitään ja kenelle?
- Kuka tiedottaa häiriö- ja poikkeamatilanteesta?

Suosittelemme, että otatte harjoitukseen mukaan **tarkkailijan**, joka havainnoi ja dokumentoi päivän tapahtumat. Tarkkailijan lisäksi voitte ottaa harjoitustiiminne erillisen **viestinnän tarkkailijan**, jonka tehtävänä on seurata harjoituksessa toteuttamaanne viestintää. Tarkkailijat voivat olla organisaationne sisä- tai ulkopuolisia henkilöitä, ja he kirjaavat objektiivisesti havaintonsa harjoitustiimin toiminnasta. Harjoituspäivän jälkeen tarkkailijoiden havainnot auttavat teitä omien toimintamallienne kehittämisessä. Julkaisemme erillisen tarkkailijan havaintolomakkeen ja viestinnän tarkkailijan muistilistan ennen harjoitusta osoitteessa dvv.fi/taisto.

Harjoituksessa ei vaadita ulkoisten palveluntuottajien mukanaoloa, mutta voitte halutessanne ottaa heidät mukaan harjoitukseen. Huomaattehan, ettei Digi- ja väestötietovirasto vastaa näiden osapuolten osallistumisesta eikä niihin liittyvistä kustannuksista. Palveluntuottajat laskuttavat teitä harjoitukseen osallistumisesta voimassa olevan sopimuksenne mukaisesti.

2.3 Harjoitusalueen käyttäjät

Harjoituspäivänä Taisto-harjoituksen tapahtumat ja syötteet välitetään teille Trasim-harjoitusalueen kautta. Harjoitusalueen käyttöä varten annamme harjoitustiimillenne 1–5 käyttäjätunnusta. Käyttäjätunnuksia tarvitsevat ne harjoitustiiminne jäsenet, jotka ovat nimetty rooleihin **näyttövastaava, viranomaisilmoituksia tekevä henkilö** tai **viestintävastaava**. Olette ilmoittaneet heidän yhteystietonsa ilmoittautumislomakkeella, ja yhteyshenkilönne voi muuttaa näitä tietoja sähköpostiin saamansa vahvistusviestin kautta. Kaikki muutokset on tehtävä viimeistään viikkoa ennen valittua harjoituspäivää.

2.3.1 Näyttövastaava

Näyttövastaavan tehtävänä on jakaa harjoitusalueen näkymä ja siinä julkaistavat syötteet koko harjoitustiimille. Harjoituspäivänä näyttövastaava jakaa omalla näytöllään olevan harjoitusalueen näkymän joko fyysisessä kokouksessa tai virtuaalokokouksessa näytönjaon kautta. Harjoitustiimissänne tulisi olla 1 näyttövastaavaa ja mahdollinen varahenkilö.

Näyttövastaavien ohjeet julkaistaan ennen harjoitusta osoitteessa dvv.fi/taisto sekä harjoitusalueella. Lisäksi lähetämme ne näyttövastaavillenne sähköpostitse käyttäjätunnusten luonnin yhteydessä.

2.3.2 Viranomaisilmoituksia tekevä henkilö

Taisto-harjoituksessa harjoitellaan viranomaisilmoitusten tekemistä Keskusrikospoliisille, tietosuojavaltuutetun toimistolle sekä Kyberturvallisuuskeskukselle, ja nämä ilmoitukset laaditaan harjoitusalueen kautta. Harjoitustiimissänne tulisi olla 1 henkilö nimettyinä viranomaisilmoitusten tekemiseen ja mahdollinen varahenkilö.

14.11.2022

Huomaattehan, että Taisto-harjoituksessa viranomaisiin ei oteta yhteyttä samalla tavalla kuin todellisessa tilanteessa, vaan kaikki yhteydenpito tapahtuu harjoitusalueen webropol-lomakkeiden avulla. Toivomme teiltä aktiivista otetta viranomaisilmoitusten tekemiseen: miettikää, milloin viranomaisilmoitukset on tehtävä ja mitä taustatietoja niitä varten vaaditaan.

Ohjeet viranomaisilmoitusten tekemiseen julkaistaan ennen harjoitusta osoitteessa dvv.fi/taisto sekä harjoitusalueelta. Lisäksi lähetämme ne viranomaisilmoituksia tekeville henkilöillenne sähköpostitse käyttäjätunnusten luonnin yhteydessä.

2.3.3 Viestintävastaava

Viestintävastaavan tehtävänä on toimia harjoituksessa viestintäasiantuntijana ja simuloida häiriö- ja kriisiviestintää. Suosittelemme, että harjoitustiimissä on 1 viestintävastaava, joka laatii harjoituksen aikana sekä sisäisiä että ulkoisia tiedotteita. Tavoitteena on laatia tiedotteiden sisällöt samalla tavalla kuin todellisessa tilanteessa. Ulkoiset tiedotteet ovat julkaistavissa harjoitusalueella – jolloin kaikki harjoitukseen osallistuvat organisaatiot näkevät ne – mutta sisäiset tiedotteet tulee laatia organisaation omilla työvälineillä. Ulkoisten tiedotteiden lisäksi viestintävastaavallanne on myös mahdollisuus julkaista sosiaalisen median sisältöjä vastaavia ”Quacker-päivityksiä” harjoitusalueella.

Jos harjoitustiimiinne kuuluu tarkkailija ja/tai viestintätarkkailija, muistakaa jakaa kaikki harjoituksessa laatimanne viestintäsisällöt myös heille.

Viestintävastaavan ohjeet ovat saatavilla osoitteessa dvv.fi/taisto sekä harjoitusalueella. Lisäksi lähetämme ne viestintävastaavallenne sähköpostitse käyttäjätunnusten luonnin yhteydessä.

2.3.4 Käyttäjätunnusten aktivointi ennen harjoituspäivää

Harjoitusalueen käyttäjillenne lähetetään kirjautumisohteet ja käyttäjätunnukset sähköpostitse **harjoitusviikon maanantaina**. Käyttäjätunnukset sisältävä sähköposti tulee osoitteesta noreply-taisto@trasim.fi, ja se sisältää salasanan vaihtolinkin. Sähköpostin sisältämä salasanalinkki on voimassa **vain 3 päivää**, joten salasanan vaihto tulee tehdä mahdollisimman pian.

Harjoitusalueen käyttäjienne tulee kirjautua harjoitusalueelle etukäteen ja varmistaa, että käyttäjätunnukset toimivat. Kirjautuminen tapahtuu osoitteessa taisto.trasim.fi. Ennen harjoituksen alkua harjoitusalueella näkyy harjoitusohjeita ja -infoja.

Käyttäjätunnukset ovat **henkilökohtaiset**, eikä niitä saa luovuttaa muiden käyttöön. Tunnuksilla voi kirjautua harjoitusalueelle **vain yhdeltä laitteelta** kerrallaan. Muuten tunnukset lukittuvat.

2.4 Harjoitustiimin yhteinen valmistautuminen

Suosittellemme, että ennen harjoitusta yhteyshenkilönne kutsuu harjoitustiimin koolle ja käy läpi seuraavat seikat:

14.11.2022

- harjoituspäivän aikataulut ja käytännöt
- harjoitustiimin jäsenten roolit
- harjoituksen ennakkomateriaalit (ml. vapaaehtoinen ennakkotehtävä)
- organisaation omat tavoitteet harjoitukselle

Lisäksi suosittelemme läpikäymään organisaationne sisäiset toimintamallit ja ohjeet henkilötietojen tietoturvaloukkausten, jatkuvuus- ja varautumissuunnittelun sekä häiriö- ja poikkeamatilanteissa toimimisen osalta.

Vapaaehtoinen, harjoituspäivään orientoiva, ennakkotehtävä on saatavilla osoitteessa dvv.fi/taisto.

2.5 Viestintä harjoituksesta

Toivomme, että kerrotte Taisto-harjoitukseen osallistumisesta organisaationne viestinnässä sekä ennen harjoituspäivääne että sen aikana. Käytettävissänne ovat viestintämateriaalit, jotka julkaistaan ennen harjoitusta osoitteessa dvv.fi/taisto.

Taisto-somehaaste

Taisto-harjoituksessa on käynnissä vapaaehtoinen somehaaste, jossa kehitetään mielikuvaa digiturvasta. Toivomme, että koko harjoitustiiminne osallistuu haasteeseen.

Somehaasteessa haastamme teidät kuvaamaan fiiliksen ennen Taistoa. Valmistautuessanne haette kenties voimaa sotahuudosta ja -maalauksista, strategiapalaverista tai kunnollisesta eväiden tankkauksesta?

Julkaiskaa myös harjoituksen päätteeksi toinen kuva Taiston jälkeisistä tunnelmista, josta välittyy, miten Taistossa sujui. Kuvatkaa, millaista riemujuhlaa teillä vietetään tai kuinka harjoituksesta selviydyttiin vaikeuksista huolimatta maaliin asti.

Huomioitahan oman organisaationne some-ohjeistuksen esimerkiksi henkilöitä sisältävistä julkaisuista.

Jaatthan Ennen ja jälkeen -kuvat tai -tekstin harjoituspäivästänne Twitterissä ja/tai LinkedInissä tunnisteella #Taisto. Muistatthan tuoda julkaisuissanne esiin, että kyseessä on harjoitus.

3 Harjoituspäivä

Harjoituspäivänä toimitte kuten aidossa häiriö- tai poikkeamatilanteessa. Harjoitustiiminne kannattaa toteuttaa häiriön selvitystyö ja siihen liittyvä sisäinen viestintä, tiedotteiden laadinta ja muut mahdolliset toimenpiteet vastaavalla tavalla kuin oikeassa tilanteessa. Muistatthan kuitenkin tuoda sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässänne esiin sen, että kyseessä on harjoitus. Näin kukaan ei erehdy luulemaan tilannetta todelliseksi.

14.11.2022

Taisto-harjoituksen kohderyhmä on laaja, joten harjoituksen tapahtumat ja syötteet kuvataan hyvin yleisellä tasolla. Suosittelemme miettimään jokaisen tapahtuman ja tehtävän osalta: "Mitä jos tämä tapahtuisi meille?" ja "Voisiko näin käydä myös meillä?". Harjoituksessa kannattaa olla yhtä realistinen kuin tositalanteessa, jotta saatte harjoituksesta parhaan mahdollisen hyödyn. Toivomme, ettei harjoitustiiminne pelaa harjoitusta vastaan eli etsi tapahtumista ja tehtävistä virheitä, joilla ne voidaan ohittaa tai kiertää.

Harjoituksessa "**Organisaatiolla**" tarkoitetaan omaa organisaatiotanne. Lisäksi harjoituksen tehtävissä teitä pyydetään valitsemaan organisaationne toiminnan kannalta kriittisiä tietojärjestelmiä/palveluja, joiden avulla tehtävät tehdään. Harjoituksen tapahtumissa, syötteissä ja tehtävissä "**kriittinen tietojärjestelmä/palvelu**" viittaa tähän itse valitsemaanne järjestelmään tai palveluun.

Vinkit onnistuneeseen harjoituspäivään

- tulkaa harjoitukseen positiivisella ja avoimella mielellä
- kirjautukaa harjoitusalueelle hyvissä ajoin ennen harjoituksen alkua
- katsokaa harjoituksen aloittava uutiskatsaus huolellisesti, sillä se pohjustaa harjoituksen maailmankuvaa
- toimikaa ja viestikää kuten todellisessa häiriötilanteessa
- peilatkaa harjoituksen tapahtumia ja tehtäviä omaan organisaatioonne
- tehkää tehtävät teille sopivassa tahdissa
- hyödyntäkää harjoituspäiväkirjaa (ks. kohta 3.2.)
- muistakaa, että yhteistyössä on voimaa!

Huomaattehan, että harjoituksessa teidän ei tarvitse tutkia mahdollisen tietoturva-
poikkeaman, hyökkäyksen tai henkilötietojen tietoturvaloukkauksen syytä, eikä tehdä siihen liittyvää tutkintaa (forensiikka).

3.1 Harjoituspäivän kulku

Taisto-harjoitus rakentuu Trasim-harjoitusalueella julkaistavista tapahtumista ja niihin liittyvistä syötteistä. Harjoituspäivänne pituus määräytyy ilmoittautumisen yhteydessä tekemänne valinnan perusteella: puolenpäivän harjoitus päättyy klo 12 ja kokopäivän harjoitus klo 15. Huomaattehan, että klo 11:30 alkaa tunnin tauko kokopäivän harjoitukseen osallistujille.

Aloittakaa harjoituspäivä kokoontumalla yhteen ja kirjautumalla harjoitusalueelle hyvissä ajoin ennen harjoituksen alkua.

08:00– Harjoitustiimi kokoontuu

09:00 Harjoituspäivä alkaa harjoitusalueella

- Harjoituksen avaus
- Harjoituksen maailmankuvaa avaava uutislähetys

Tapahtuma 1 ja siihen liittyvät tehtävät

Tapahtuma 2 ja siihen liittyvät tehtävät

Tapahtuma 3 ja siihen liittyvät tehtävät

14.11.2022

Tapahtuma 4 ja siihen liittyvät tehtävät
Tapahtuma 5 ja siihen liittyvät tehtävät (**VAIN puolenpäivän harjoittelijat**)

11:30–12:30 Kokopäivän harjoittelijoiden tauko

12:00 Puolenpäivän harjoitus päättyy
• Jälkitoimet puolenpäivän harjoituksen päättäneille

12:30 Kokopäivän harjoitus jatkuu
• Uutisextra

Tapahtuma 5 ja siihen liittyvät tehtävät
Tapahtuma 6 ja siihen liittyvät tehtävät
Tapahtuma 7 ja siihen liittyvät tehtävät
Tapahtuma 8 ja siihen liittyvät tehtävät
Tapahtuma 9 ja siihen liittyvät tehtävät

15:00 Kokopäivän harjoitus päättyy
• Jälkitoimet harjoituspäivän päättäneille

3.2 Harjoituspäiväkirjan hyödyntäminen

Suosittellemme, että pidätte harjoituspäivänä harjoituspäiväkirjaa. Harjoituspäiväkirjaan voitte kirjata kaikki harjoituksessa tehdyt havainnot ja niiden pohjalta tehdyt toimenpiteet. Harjoituspäiväkirja auttaa teitä palaamaan harjoituspäivän tapahtumiin, tarkastelemaan omaa toimintaanne harjoituksen aikana ja kokoamaan harjoituksessa esiinnousseita kehittämistoimenpiteitä myös jälkikäteen. Voitte hyödyntää Taisto-harjoituspäiväkirjaa, joka on saatavilla osoitteesta dvv.fi/taisto.

3.3 Yhteydenpito harjoituspäivänä

Harjoituspäivänä ilmenevissä ongelmatilanteissa otattehan meihin välittömästi yhteyttä sähköpostilla taisto@dvv.fi.

- Jos ongelma liittyy harjoituksen kulkuun, tapahtumiin tai syötteisiin, otsikoikaa viestinne ”**Taisto-harjoitus ongelmatilanne**”.
- Jos kyseessä on harjoitusalueeseen liittyvä tekninen ongelma, otsikoikaa viestinne: ”**Taisto-harjoitus tekninen häiriö**”.
- Jos kyseessä on harjoitusalueelle tekemänne virheellinen julkaisu, otsikoikaa viestinne ”**Taisto-harjoitus julkaisun poisto**”

4 Harjoituksen päätyttyä

Harjoituspäivän päätteeksi pyydämme, että jokainen harjoitustiimin jäsen vastaa lyhyeen Menti-kyselyyn. Kyselyn koodi julkaistaan harjoitusalueella harjoituksen päätyttyä.

14.11.2022

Menti-kyselyyn vastattuanne käykää yhdessä läpi päivän tapahtumat: Miten harjoitus-päivänne sujui? Missä onnistuitte? Missä voisitte jatkossa parantaa? Näin saatte koottua kaikkien harjoitustiimin jäsenen ensivaiheen huomiot harjoituspäivästä.

Harjoituksen jälkeen lähetämme yhteyshenkilölle myös erillisen palautekyselyn. Tarkoituksena on mitata Taisto-harjoituksen onnistumista ja vaikuttavuutta sekä kehittää tulevien vuosien Taisto-harjoituksia vastaamaan osallistujien tarpeisiin ja odotuksiin. Toivomme, että annatte palautetta aktiivisesti.

4.1 Jatkotoimenpiteet

Organisaationne kannalta on erittäin tärkeää, että käytte läpi harjoituksen aikana tehdyt havainnot ja suunnittelette niiden pohjalta tarvittavat kehittämistoimenpiteet. Suosittelemme laatimaan havaituille kehittämiskohteille realistisen toteutusaikataulun, selvittämään niiden vaatimat resurssit ja nimeämään vastuuhenkilöt. Useimmissa organisaatioissa tämä edellyttää kehittämistoimenpiteiden hyväksymistä organisaation johtamisjärjestelmän mukaisesti.

Taisto-harjoituspäivien jälkeen julkaisemme harjoituksen käsikirjoituksen osoitteessa dvv.fi/taisto. Sen avulla voitte palata Taisto-harjoituksen tapahtumiin ja halutessanne jatkaa niiden työstämistä.

14.11.2022

